

Agrárgazdaságunk jelene és jövője az EU tagság tükrében

Kapronczai István

52. KÖZGAZDÁSZ-VÁNDORGYŰLÉS
Nyíregyháza, 2014. szeptember 4-6.

Az induló állapot

Kérdés: Felkészült agrárgazdasággal csatlakoztunk -e az EU-hoz

- a gazdasági kondíciót tekintve,
- a jogrendszert tekintve,
- az intézményrendszert tekintve?

Akár igen, akár nem a válasz, az ágazat uniós kereteken belüli pozícionálása nemzetgazdasági érdek!

Alapmegállapítás az agrárgazdaság lehetőségeiről

Az élelmiszer egyre inkább stratégiai terméké válik a világkereskedelemben, ezzel a lehetőséggel élni kell egy relatíve kedvező agráradottságokkal bíró országban.

A CRB élelmiszer-alindex alakulása (1960. január – 2014. augusztus)

Búza (Kansas City, Minneapolis), cukor, hízómarha, hízósertés, kakaó, kukorica, szójaolaj, vaj és sertészsír

Forrás: TR/J CRB, Barchart

A mg-i kibocsátás alakulása

Országok	2004-2006	2007-2010	2011-2013	2011-2013/2004-2006 (%)
EU-25	316,3	339,7	381,7	120,7
Ausztria	5,5	6,2	7,1	129,6
Belgium	6,9	7,7	8,3	121,1
Ciprus	0,6	0,7	0,7	112,0
Csehország	3,6	4,2	4,9	137,2
Dánia	8,2	9,1	11,4	138,7
Egyesült Királyság	22,3	23,5	28,6	127,9
Észtország	0,5	0,7	0,9	161,6
Finnország	3,8	4,1	5,0	130,2
Franciaország	63,1	66,6	74,9	118,7
Görögország	11,5	10,6	10,8	93,5
Hollandia	21,3	23,9	26,3	123,7
Írország	5,8	5,7	7,0	121,4
Lengyelország	15,1	19,8	22,8	150,6
Lettország	0,8	1,0	1,2	160,1
Litvánia	1,5	2,1	2,8	183,5
Luxemburg	0,3	0,3	0,4	135,1
Magyarország	6,2	6,6	7,6	122,7
Málta	0,1	0,1	0,1	104,6
Németország	41,1	46,5	52,9	128,8
Olaszország	44,9	45,2	49,1	109,5
Portugália	6,1	6,3	6,5	105,7
Spanyolország	39,5	40,6	42,5	107,6
Svédország	4,6	5,1	6,3	135,4
Szlovákia	1,8	2,0	2,3	130,4
Szlovénia	1,1	1,1	1,2	110,3

M.e.: milliárd euró

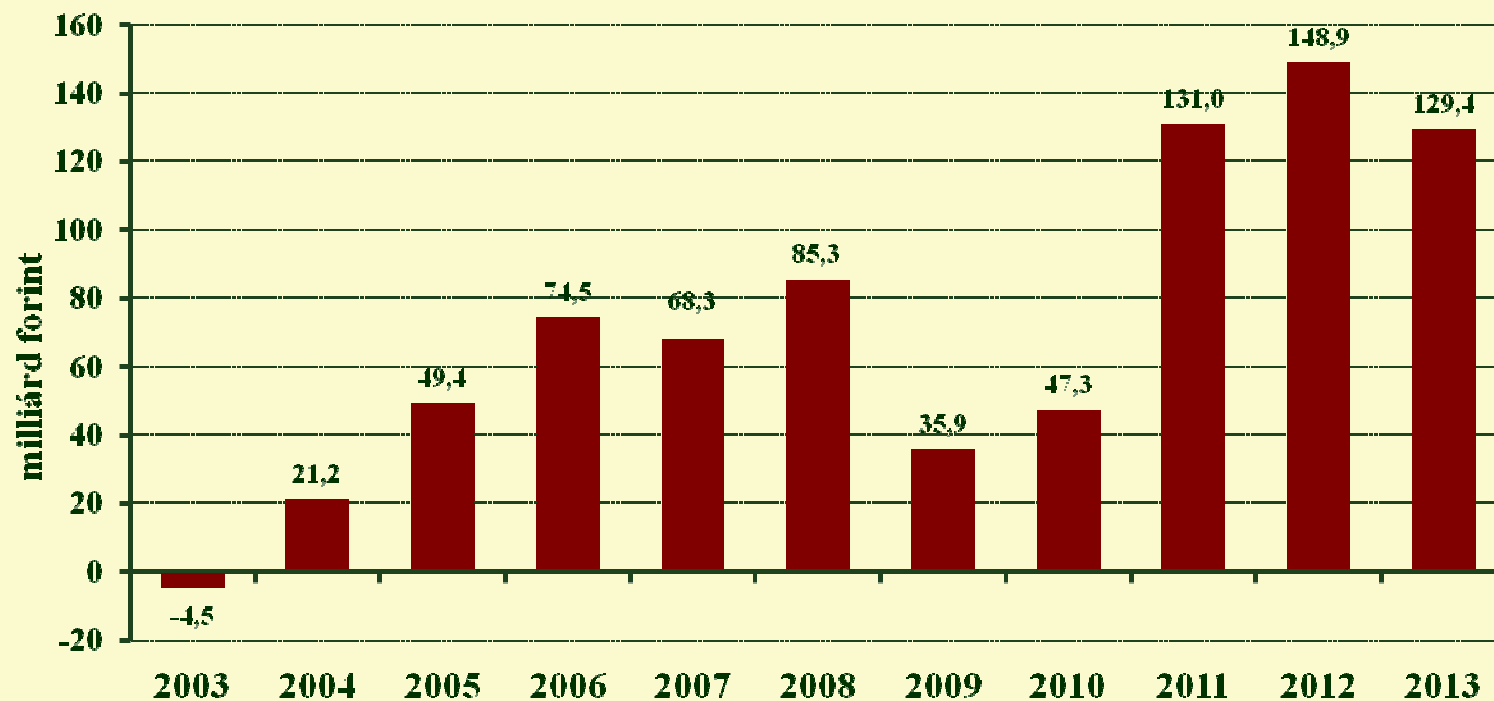
Forrás: EUROSTAT

Alapmegállapítás a mezőgazdaságról

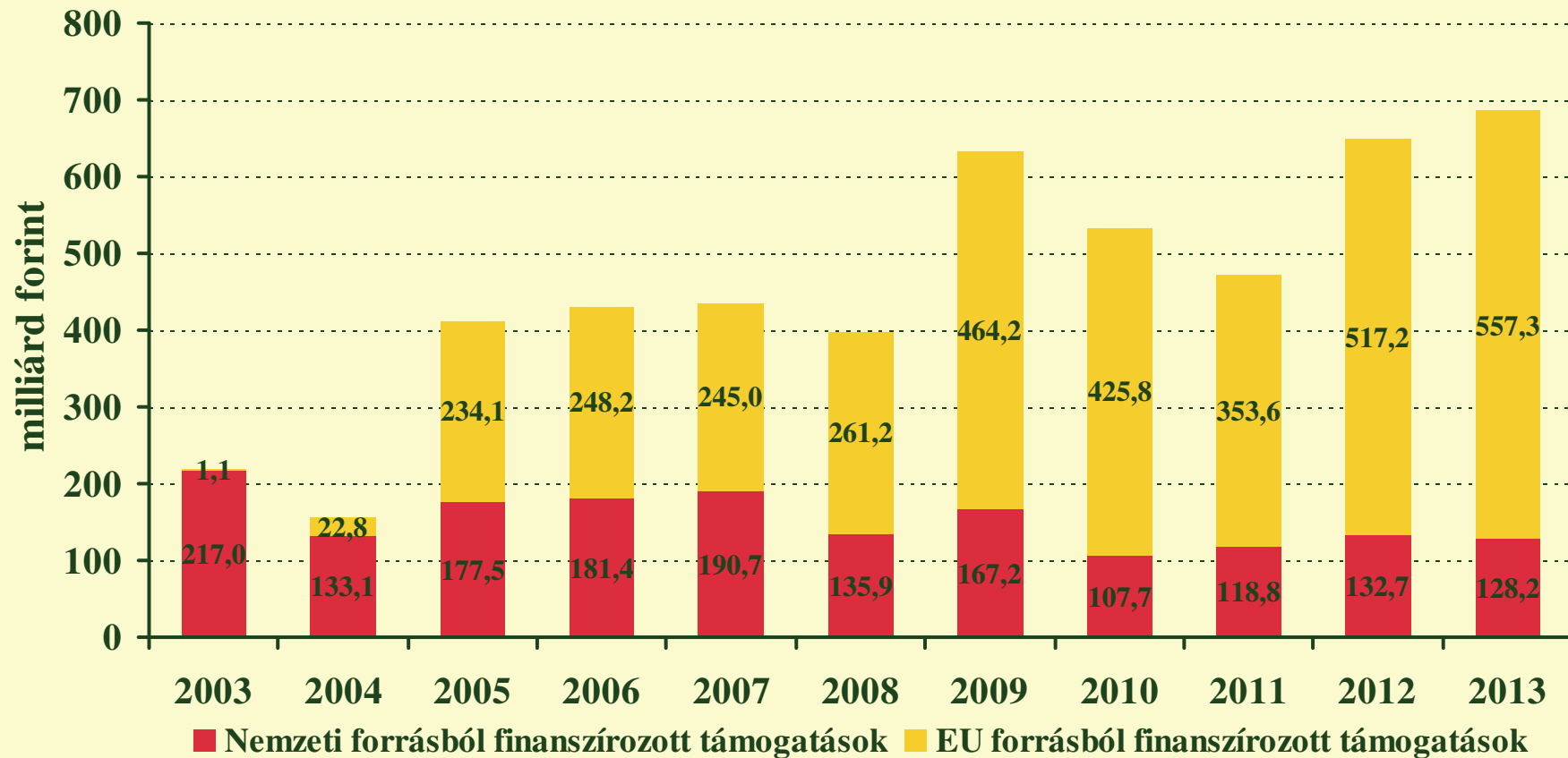
A magyar mezőgazdaság az elmúlt 2-3 évtizedben nem volt olyan kedvező gazdasági kondícióban mint az elmúlt három évben.

A mezőgazdasági vállalkozások adózás előtti eredménye*

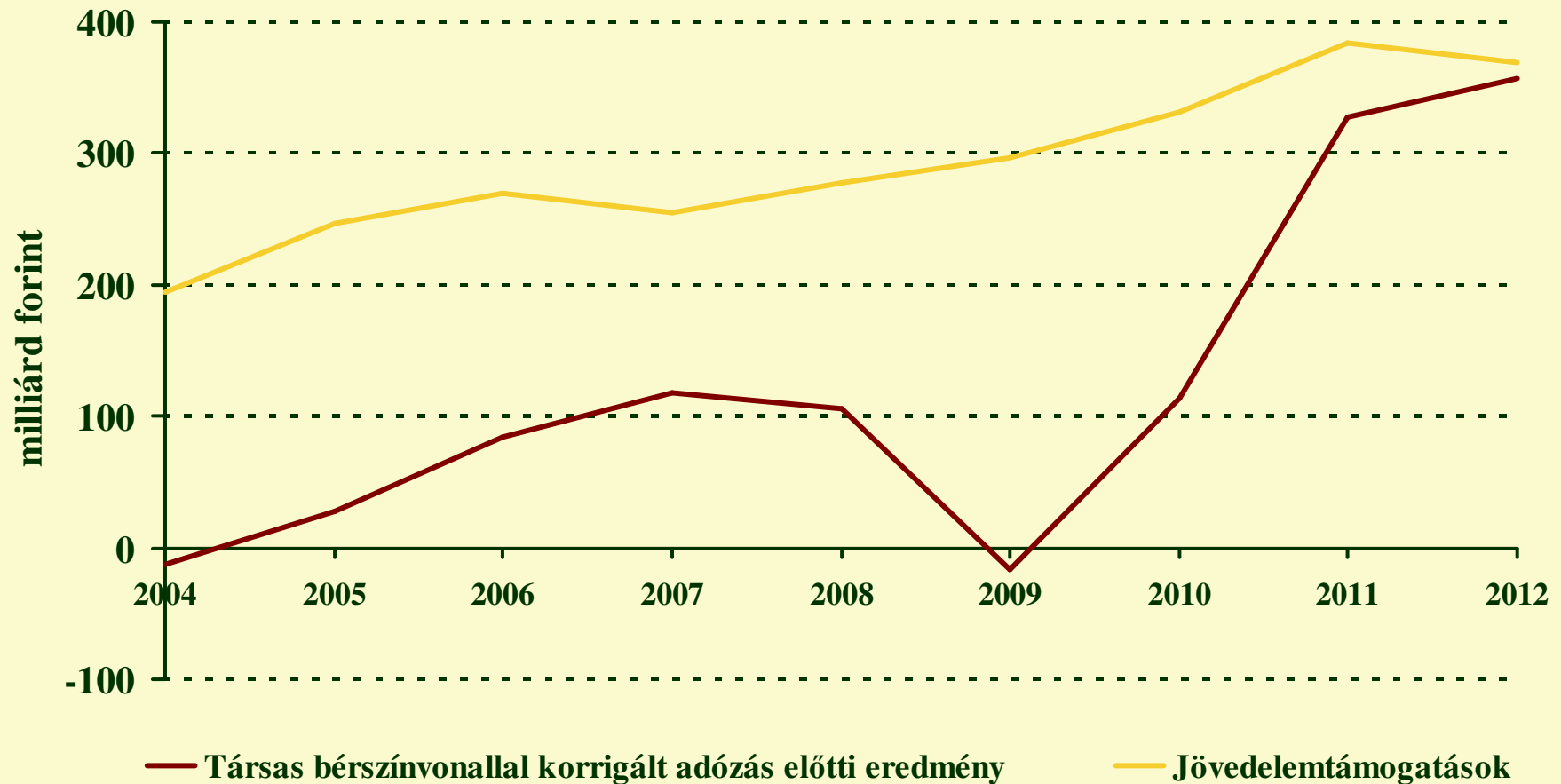
*Az adóbevallást készítő gazdaságok adatai alapján
Forrás: AKI számítás NAV adatbázis alapján

Kifizetett támogatások források szerinti megoszlása

Forrás: AKI számítás VM + MVH adatok alapján

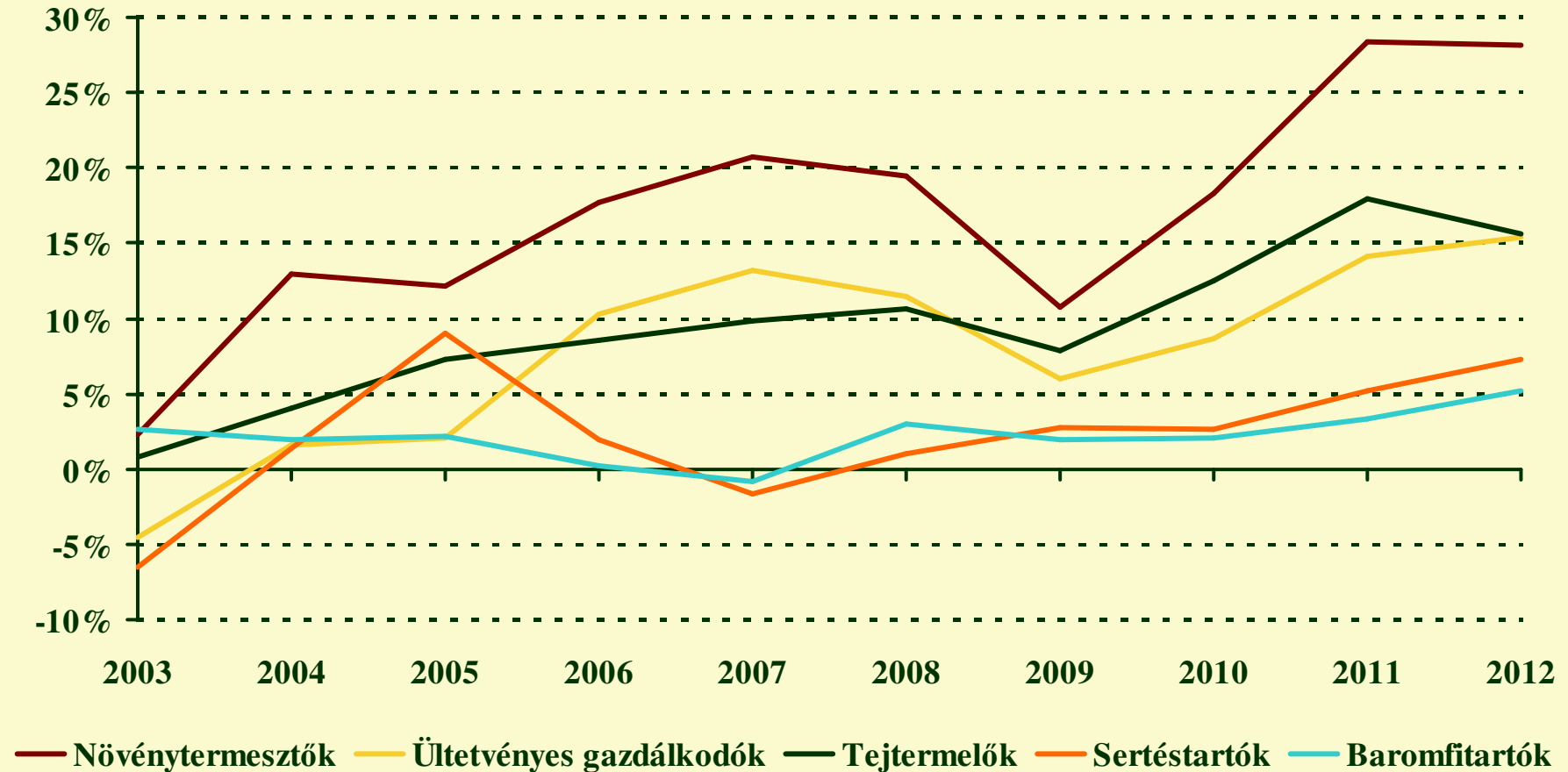
A mezőgazdasági jövedelemtámogatások és a jövedelem alakulása (2004-2012)

Forrás: NAV adatok alapján saját szerkesztés

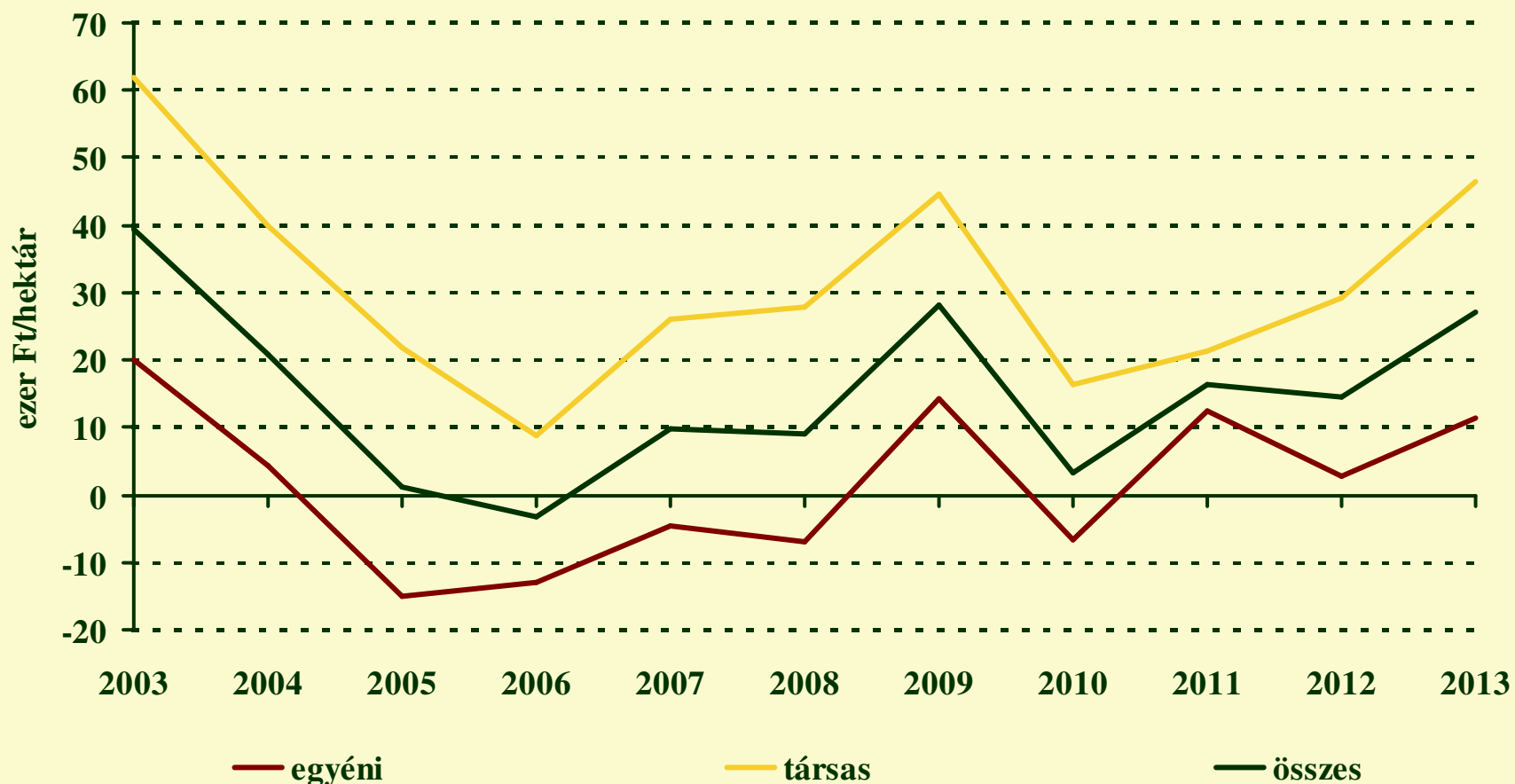
A termelési érték arányos jövedelmezőség változása néhány kiemelt üzemtípusnál

Forrás: Tesztüzemi adatok alapján az AKI Vállalkozáselemzési Osztálya

Az egy hektárra jutó nettó beruházások változása 2003 és 2013 között

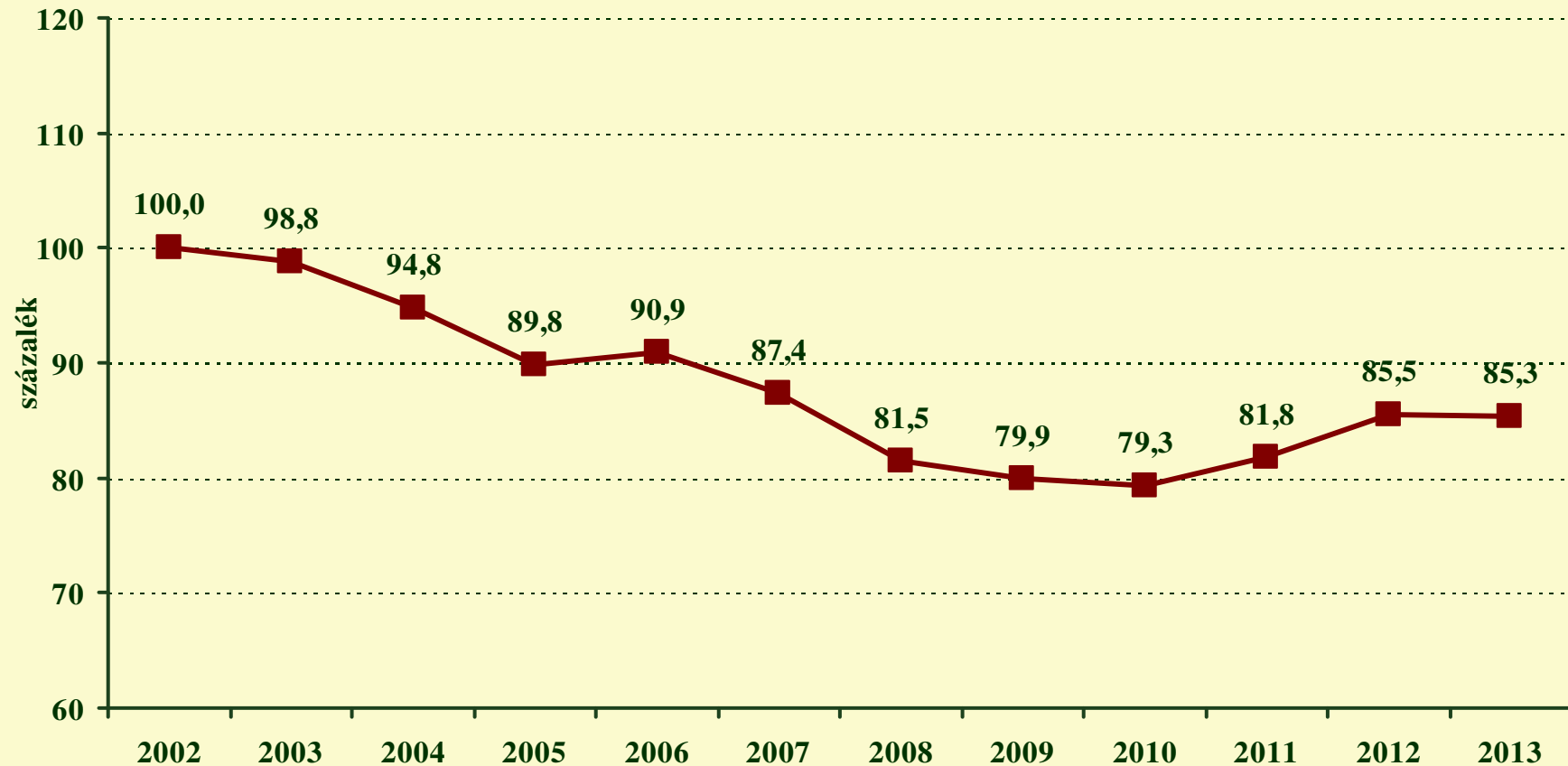
Forrás: Tesztüzemi adatok alapján az AKI Vállalkozáselemzési Osztálya

Alapmegállapítás az élelmiszeriparról

Az élelmiszer termékpálya kritikus pontja ma az élelmiszeripar

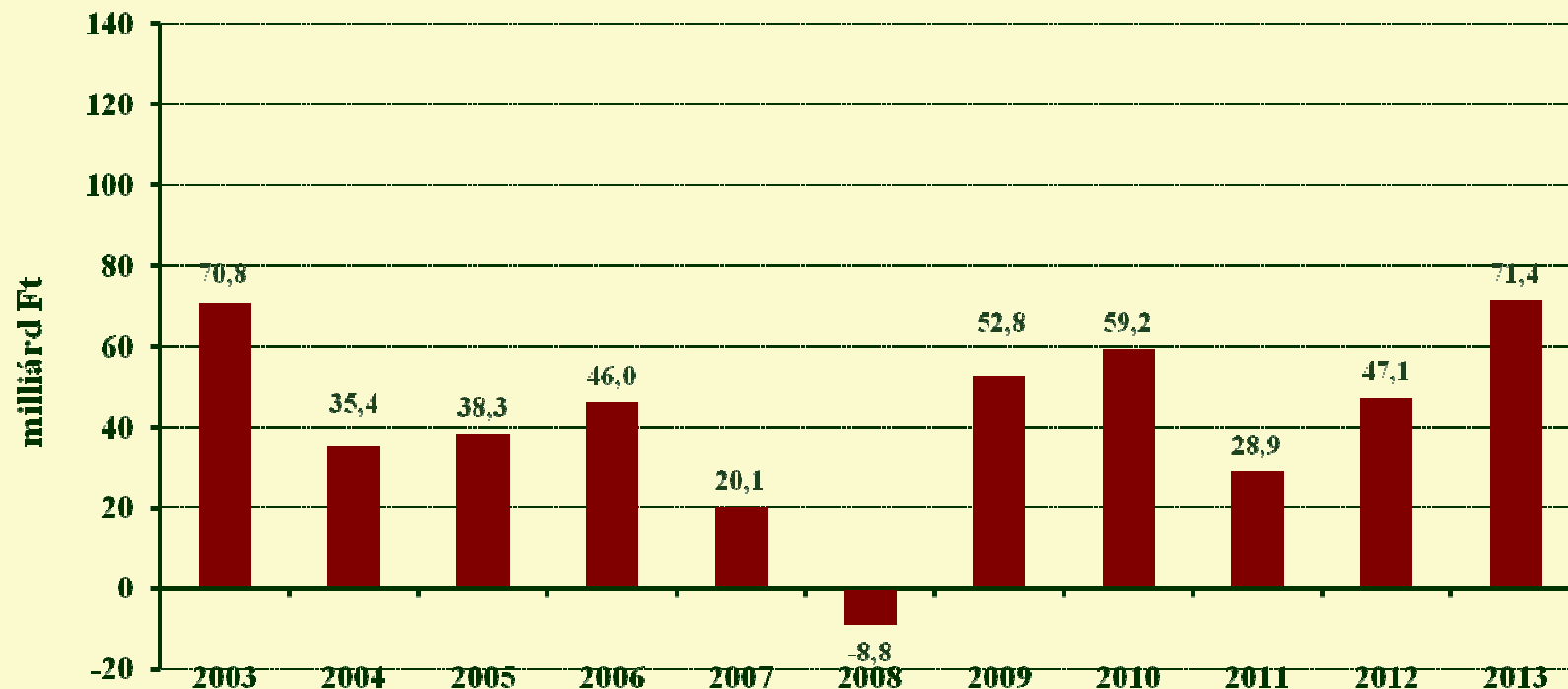
Az élelmiszeripari termelés volumenindexének változása (2002 = 100,0)

Forrás: KSH

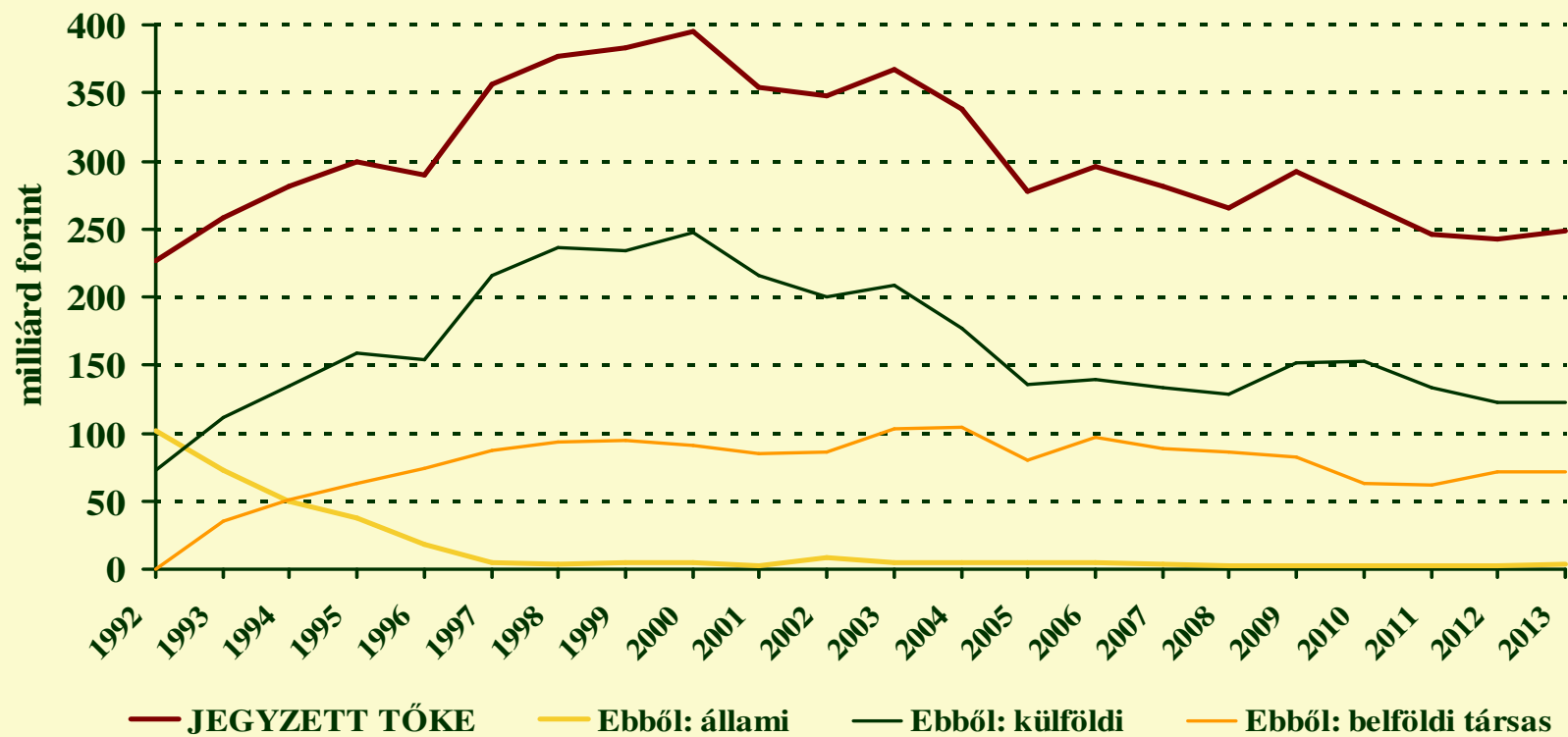

Az élelmiszeripar adózás előtti eredményének alakulása

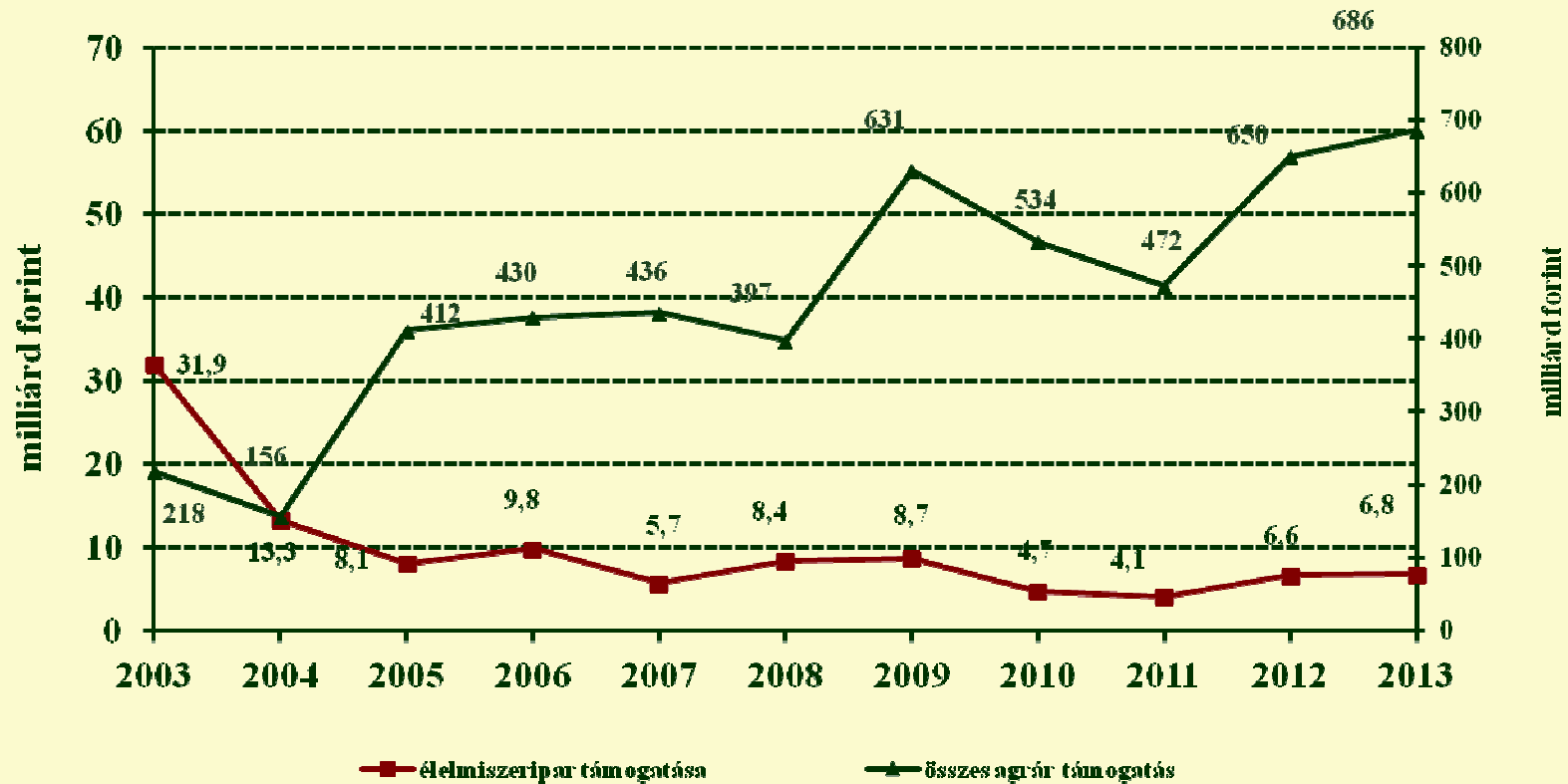
Forrás: NAV adatbázis

Jegyzett tőke és meghatározó részeinek változása 1992 és 2013 között

Forrás: NAV adatok alapján saját szerkesztés

Az élelmiszeripar támogatása a vizsgált időszakban

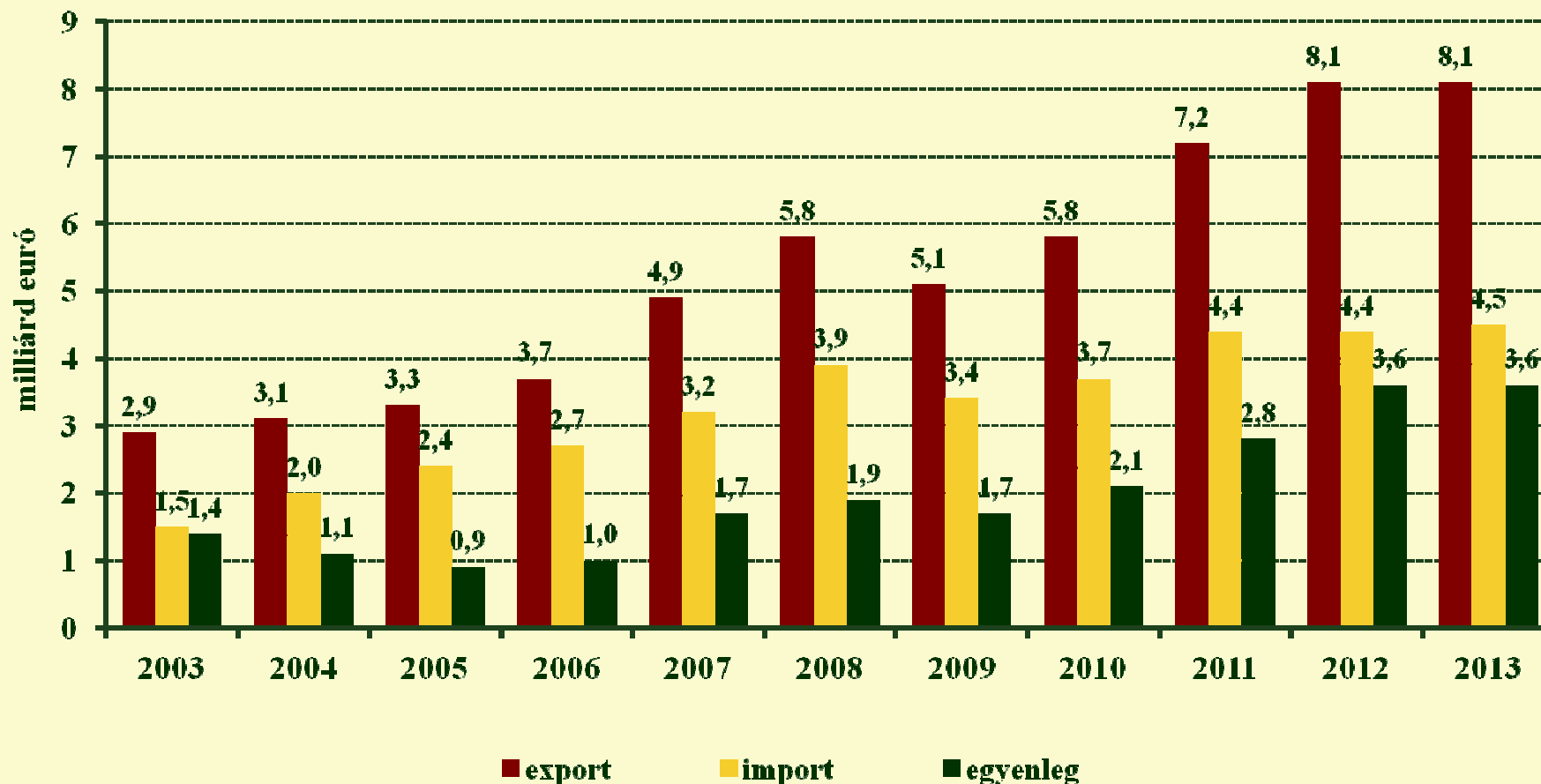

Forrás: APEH (élelmiszeripar) és VM (agrárágazat) adatok alapján saját szerkesztés

Alapmegállapítások a piaci lehetőségek kihasználásáról

- A hazai piacon a tíz év alatt bővült az import élelmiszerek aránya
- Nőtt az exportteljesítmény, de további feladat a félkész és késztermékek kivitelének bővítése.

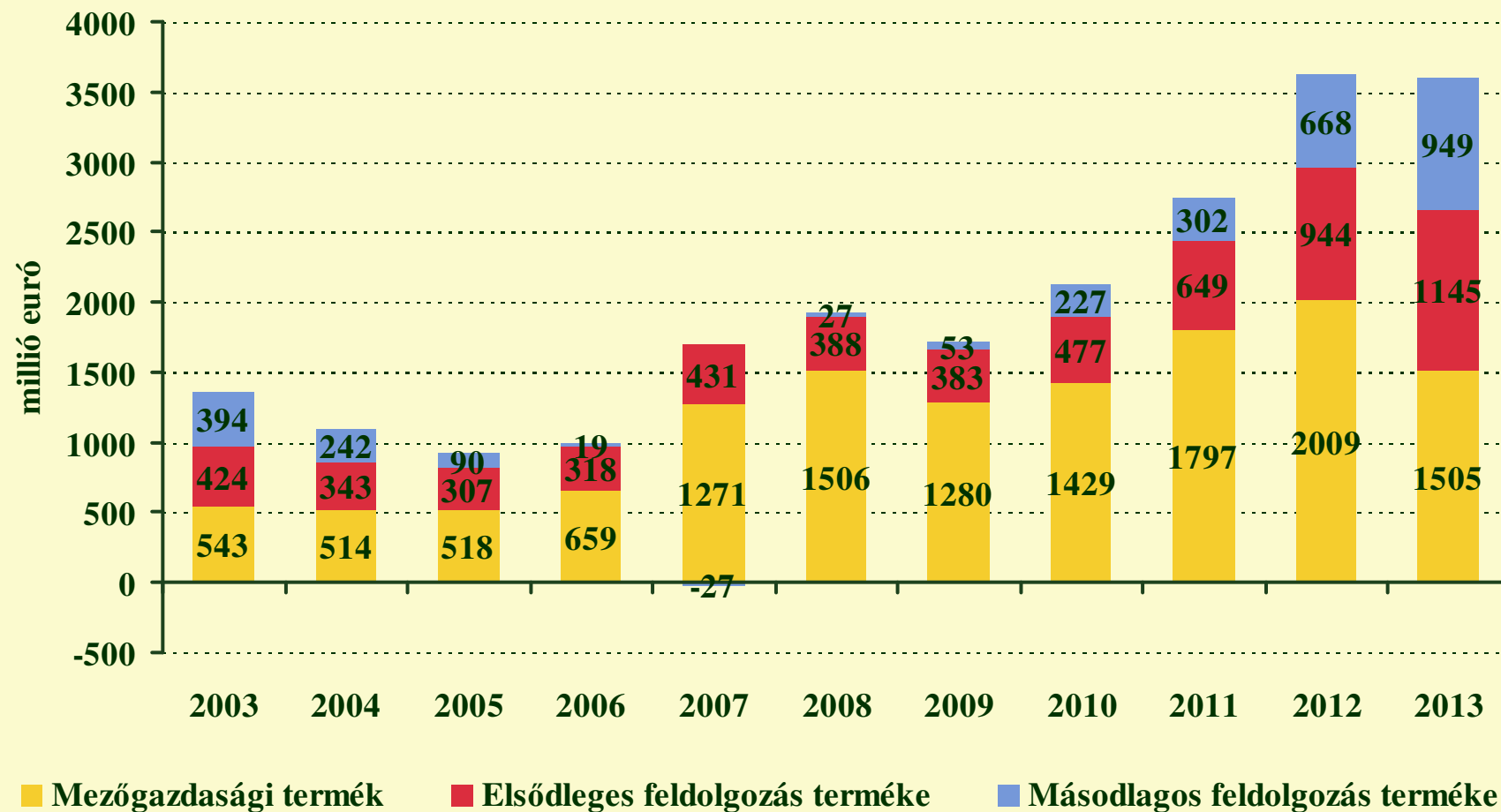
Az agrár-külkereskedelem alakulása

Forrás: KSH

A magyar mezőgazdasági és élelmiszeripari külkereskedelmi egyenleg az egyes összetevők szerinti bontásban

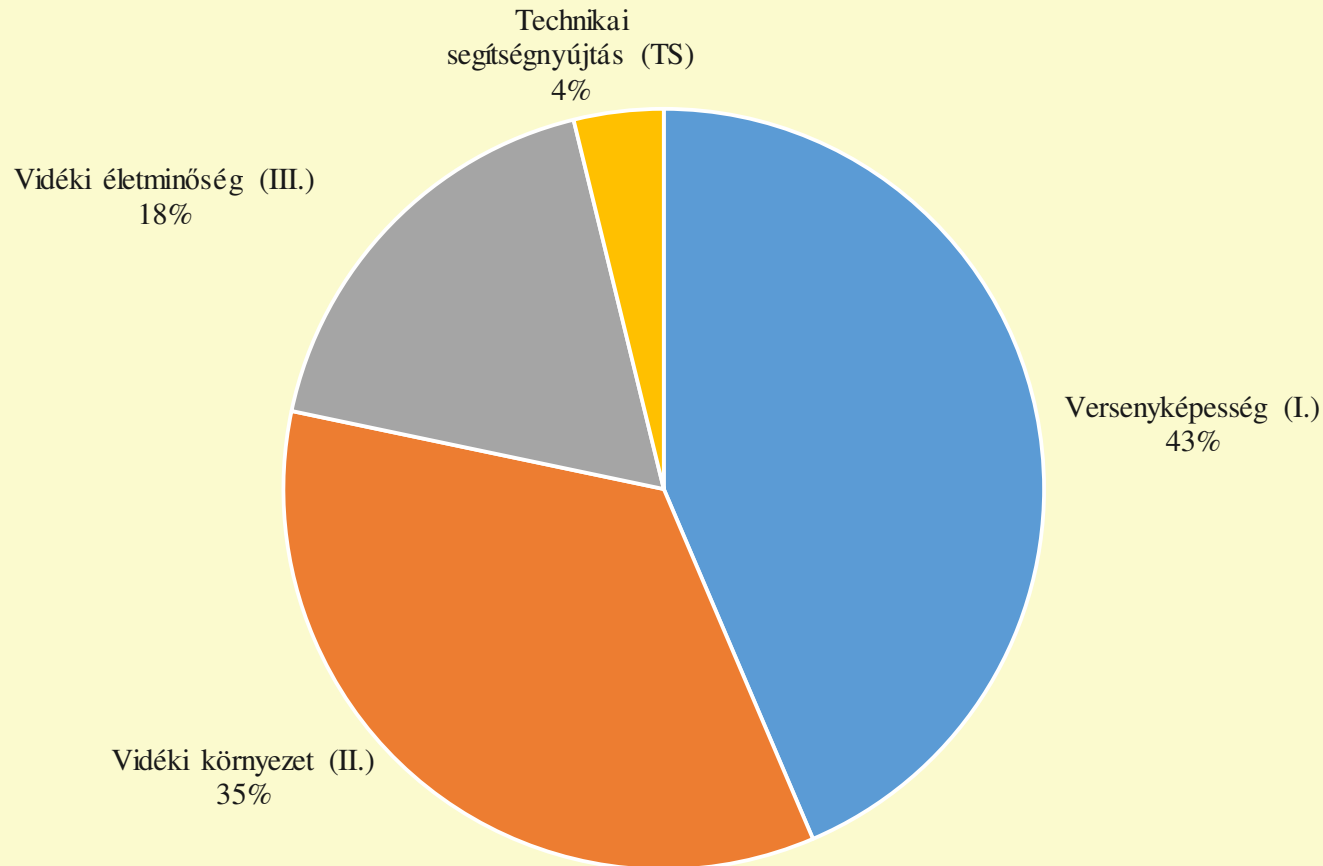
Forrás: KSH, AKI

Alapmegállapítás a vidékfejlesztésről

Az ágazati fejlesztési források alapvetően a mezőgazdasági termelés megerősítését szolgálták, a vidéki térségek fejlődéséhez elsősorban az alapszolgáltatások színvonalának szerény mértékű növelésével járultak hozzá.

EU társfinanszírozású vidékfejlesztési programok forrásai (2004-2013)

Megjegyzés: SAPARD, AVOP, NVT, valamint az ÚMVP adatai 2014. február 25-i állapot szerint.

Forrás: MVH, VM

A vidékfejlesztési programok előnyei

- Lehetővé tették az EMVA pénzek elköltését.
- Megmozgatták a vidéket
 - anyagiakban,
 - szellemiekben.
- Számos területen biztosítottak elvi fejlesztési lehetőséget.
- Teret nyertek a közösségi kezdeményezések.

A vidékfejlesztési programok hiányosságai:

– Eredendők

- megoldó és nem gerjesztő jellegű fejlesztéseket ösztönöztek.
 - illúziókat gerjesztettek, mert a megoldó jelleghez relatíve kevés volt a pénz, holott abszolúte sok
 - Erősek voltak bennük a lobbizási érdekek
 - alacsony hatékonyságú vagy nem hasznosuló fejlesztésekre is költötték a pénzt
- Új kihívások jelentek meg az elmúlt évtizedben, amelyeket nem vettek figyelembe

Lehetőségek és kockázatok – agrárpolitikai feladatok

- Stratégiai prioritások
 - A kedvező pénzügyi kondícióból adódó fejlesztési lehetőségek kihasználása
 - Nagyobb vidéki foglalkoztatást biztosító mezőgazdasági ágazatok és gazdaságstruktúrák erősítése
 - A versenyképesség javítása
 - Öntözésfejlesztés
 - Élelmiszer-feldolgozás pozíciójának javítása
 - Olyan Vidékfejlesztési Program brüsszeli elfogadtatása, amely kiküszöböli a DIT-ÚMVP hiányosságait

- Az eszközrendszer fő prioritásai
 - Földbirtok politika
 - KAP

Köszönöm a figyelmüket!